

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The X International Science Conference «Science foundations of modern science and practice», November 23 – 26, 2021, Athens, Greece. 674 p.

ISBN - 978-1-68564-519-9

DOI - 10.46299/ISG.2021.II.X

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D. (Economics), specialty: 08.00.04 "Economics and management of enterprises (by type of economic activity)"
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Kanyovska Lyudmila Volodymyrivna</u>	Associate Professor of the Department of Internal Medicine

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УЧИТЕЛІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ВИЯВЛЕННЮ ТА ПОДОЛАННЮ ДИТЯЧОЇ ТРИВОЖНОСТІ

Shopina Maryna

кандидат психологічних наук,
Інститут післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка

Yakunin Yaroslav

кандидат хімічних наук,
Інститут післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна.

Анотація. Для учителів різних спеціальностей і вихователів дошкільних навчальних закладів протягом 2019-2021-го років в інституті післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, було запропоновано модуль для дистанційного опрацювання з метою навчити слухачів курсів підвищення кваліфікації своєчасно виявити тривожну дитину і допомогти їй подолати тривожний стан.

Ключові слова: дистанційне навчання, курси підвищення кваліфікації, післядипломна освіта, тривожність.

У модулі розглядаються загальні принципи роботи з проєктивними малюнками методиками, загальні ознаки, які можуть вказати на наявність тривожності у дитини, надаються методики діагностики страху та тести шкільної тривожності дітей шкільного віку. Після опрацювання діагностичного матеріалу, в модулі представлені практичні рекомендації для корекційної роботи з дітьми для подолання тривожного стану, основна задача корекційної роботи: навчить дитину відчувати позитивні емоції, побороти свої страхи. Необхідно боротись не із страхом, а з причинами тривожного стану дитини.

Також в основній частині дистанційного модулю слухачам курсів пропонується розібрати поняття тривожності. Так, за визначенням американського психолога Чарльза Спілбергера [1], тривожність буває ситуативна і особистісна. Ситуативна тривожність, це реакція підсвідомості, на ті чи інші значущі події, які дитині чи дорослій людині доведеться пережити в найближчому майбутньому.

Коли дитина дізнається, що незабаром відбудеться контрольна робота, виступ або треба піти до лікаря, у підсвідомість поступає так званий сигнал, що це значуща або неприсмна подія, тому дитина починає переживати. Тривалість цього сигналу дуже індивідуальна, хтось починає турбуватись за тиждень, а хтось за півгодини до значної події, але це не означає, що дитина турбується менше. Як тільки ця подія відбувалась, ситуативна тривожність минає.

Особистісна тривожність – це підвищена схильність до переживань і тривоги без достатніх на те підстав.

Для початку, щоб з'ясувати наскільки дитина комфортно почувається разом з учителем, наскільки їй комфортно у дитячому колективі, слухачам курсів пропонується дати своїм учням завдання: «намалювати свого вихователя або вчителя у вигляді казкового персонажу». Це може бути персонаж казки, мультфільму, книги або комп'ютерної гри, все що завгодно на вибір дитини.

Такі малюнкові, проєктивні методики використовуються в діагностичних цілях ще з кінця ХІХ століття. Американський психолог, професор університету Мінесоти, Флоренс Гудінаф [2], що відома своїм внеском у розвиток дитячої психології, розробку проблем інтелектуального тестування, розробник малюнкових тестів вважала, що за допомогою малюнків можна судити про рівень інтелекту.

Відомий швейцарський психотерапевт Макс Люшер у 1949 році вперше опублікував свій тест. Його інтерпретацією широко користуються велика кількість психологів і донині.

Тест чорнильних плям відомого швейцарського психіатра Германа Роршаха є однією з перших проєктивних методик. Його тест, як відомо, дозволяє вивчати реакції людини на запропоновані їй загадкові зображення і судити про особливості її особистості.

Важливо відзначити, що після закінчення малювання дитині обов'язково слід задавати питання про те, що вона намалювала: можна попросити описати малюнок або скласти по ньому розповідь. Як би не був виконаний малюнок, не слід його критикувати - в будь-якому випадку варто висловити дитині своє схвалення.

Наведемо приклад із власної практики. На першому дитячому малюнку (малюнок 1. Ведмедиця, малюнок учениці другого класу) можна побачити такі особливості: кігті і яскраво виражена лінія зубів, зазвичай ці деталі свідчать про ознаки прихованої агресії. Але перш ніж робити такий висновок, обов'язково потрібно запитати, що мала на увазі дитина і чи подобається їй те, що намальовано. Як з'ясувалося у ході бесіди, намальована ведмедиця, це персонаж з мультфільму (малюнок 2 скріншот з мультфільму), який сподобався дитині. У мультфільмі, ведмедиця позитивний персонаж, з нею всі радяться, вона добра і співчутлива. Справа в тому що в старшому дошкільному і молодшому шкільному віці, діти особливу увагу приділяють деталям, які відразу впадають у вічі. Діти можуть не намалювати шию, але обов'язково звернуть увагу на яскраві акцентовані предмети, як ми бачимо в цьому конкретному прикладі, це яскравий фартух, кігті і така особливість анімації, як чітко промальована лінія зубів.

Малюнок 1.

Малюнок 2.

Слухачам курсів пояснюється, що при оцінюванні дитячих робіт потрібно звертати увагу на такі факти як, розташування листа при виконанні малюнка, розташування малюнка в нижній частині листа може свідчити про занижену самооцінку. Відповідно, якщо малюнок розташований у верхній частині листа, можна говорити про високу самооцінку. Також треба звернути увагу на час, витрачений на малювання, оптимальний час для одного малюнка 10-15 хвилин. Важлива і послідовність зображення різних деталей і частин малюнка, колір в малюнку.

Дуже часто дитина проявляє бажання розфарбувати свій малюнок.

1. Яскраві, світлі, насичені кольори вказують на високий життєвий тонус дитини і її оптимізм.

2. Переважання сірих і чорних кольорів в малюнку підкреслює відсутність життєрадісності і може свідчити про страхи дитини.

Але тут ми повинні враховувати той факт, що дитина буде зображувати в малюнку, звичні для неї речі, так наприклад, ми всі звикли, що горобчик коричневий, голуб сірий, ми звикли до такого поєднання кольорів і по-цьому якщо дитина малює птахів або кішок сірими, а не рожевими, це не буде свідчити про страх, а скоріше буде говорити нам про те, що дитина намалювала нам знайомі для неї об'єкти.

3. Відмова використовувати кольорові олівці може означати низьку самооцінку і тривожність.

4. Перевага червоних тонів в малюнку може свідчити про емоційну напруженість дитини. Тут теж є певний нюанс, у дитини може зламатися синій олівець і тому вона скористалася червоним, а можливо підглядела якими олівцями користується її сусід і тому обрала і для себе такі ж кольори.

Після опрацювання теоретичної частини слухачам курсів пропонується виконати творче завдання, написати декілька прикладів із власної практики як вирішується проблема дитячої тривожності.

Висновки. Дистанційний модуль розраховано на 10 годин - 0,33 кр. ЕКТС, представлений модуль отримав велику кількість схвальних відгуків і пропозицій розширити запропонований матеріал, більш за все слухачі курсів запрошували практичні матеріали як допомогти учням долати страх перед відвідуванням лікарні, медичного кабінету, тому було розроблено додатковий модуль для

медичних сестер дошкільних навчальних закладів і шкіл, а також для учителів усіх спеціальностей: «Як допомогти дитині подолати страх перед медичним кабінетом».

Список літератури

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Spielberger
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Florence_Goodenough